

Vår saksbehandler
Heidi Vassbotn Løfqvist, tlf. 33412611

Dokument dato
07.04.2014

Vår referanse
2014/2509/VAHE

Deres dato

Deres referanse

Arkivkode
324

Til adressat ihht. liste

Beredskap for innsats med skogbrannhelikopter sesongen 2014

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har for 2014 inngått kontrakt med Helitrans AS om bistand av helikopter ved skogbrann, og gir med dette nærmere anvisninger om rekvirering, disponerer og bruk av skogbrannhelikopter.

Grunnleggende om rekvirering

Rekvirering av statens skogbrannhelikopter skal skje gjennom regional **110-sentral**.

Før skogbrannhelikopter rekvireres

Brann- og redningsvesenet må sørge for at det tidlig settes inn tilstrekkelig og godt organiserte bakkemannskaper. Det er viktig at brann- og redningsvesenet varsler Sivilforsvaret og eventuelle andre ressursleverandører raskt for å sikre at det allerede ved første melding om skogbrann kan planlegges for langvarig innsats med store mannskapsstyrker.

Brannsjefen skal i samarbeide med 110-sentralen alltid ha vurdert faren for tap av liv og helse, bebyggelse eller kritisk infrastruktur i tråd med vedlagt skjema (vedlegg 3), før 110-sentralen kontakter **Hovedredningssentralen for Sør-Norge (HRS-S)** på telefon 51 64 60 00.

DSB vil så langt det er mulig øke tilgjengeligheten på helikopterressurser innenfor gjeldende kontrakt, med sikte på å kunne sette inn helikopter i slokkeinnsats så tidlig som mulig. Tilgjengelighet på helikopterressurser er imidlertid begrenset, og brann- og redningsvesenet og kommunene må være forberedt på at helikopterinnsatsen prioriteres dersom det er sammenfallende hendelser. Kommunene kan selv, for egen regning, leie inn helikopter til skogbrannsløkking, dersom de ønsker å sikre seg bistand som er uavhengig av statens helikopterberedskap. Statens helikopterberedskap er kontraktsfestet med en leverandør etter en åpen konkurranse i tråd med regleverket om offentlige anskaffelser. Den statlige bistanden med skogbrannhelikopter vil derfor alltid håndteres gjennom Helitrans AS som er staten ved DSBs eksisterende avtalepartner.

Kriteriene for prioritering ved sammenfallende hendelser følger av vedlagte instruks, jfr. vedlegg 1.

Avtalen med Helitrans AS åpner for at skogbrannhelikopter etter nøye vurdering også kan rekvireres for slokking av særskilte kompliserte bygningsbranner, store industribranner eller annen type innsats. Slik innsats skal i hvert enkelt tilfelle vurderes av HRS-S som samrår seg med DSB. Rekvirering av helikopter til annen type innsats enn skogbrannsløkking skal følge samme instruks for rekvirering som til skogbrannsløkking, jfr. vedlegg 2.

Helikopter som rekvireres utenfor den vedlagte instruks vil ikke bli dekket av DSB.

Skogbrannovervåkning i regi av flyklubber tilknyttet Norges luftsportsforbund (NLF)

Norges luftsportsforbund, tidligere Norsk Aero Klubb - Flytjenesten (NAK), stiller gjennom lokale flyklubber, fly og mannskaper til rådighet til selvkost for skogbrannovervåkning for kommunene. Klubbene tilbyr gjennom dette samfunnsgavnelige flytjenester med klubbens fly og frivillige mannskaper. **DSB ber kommunene samarbeide om inngåelse av avtale med NLF om skogbrannovervåkning med fly, og i fellesskap dekke flyklubbenes kostnader ved å gjennomføre skogbrannovervåkning.** Flytjenesten kan i tillegg til overvåkning benyttes av brann- og redningsvesenet til å få oversikt over en skogbrann, og gi et bedre beslutningsgrunnlag for videre innsats og ledelse av operasjoner, samt bidra til å skaffe samband i områder hvor det er dårlig dekning.

For informasjon om skogbrannvakt benytt følgende link:

http://www.flytjenesten.net/index.php?option=com_content&view=article&id=3&Itemid=4

Krav om skogbrannreservestyrker og gjennomføring av midlertidige tiltak

I kommuner hvor det er betydelig fare for brann i skog og utmark, er det krav til å organisere særskilte reservestyrker for innsats ved slike branner, jfr. Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen av 14. juni 2002, § 4-12 – Skogbrann. Styrkene skal øve minst en gang pr. år. I tillegg viser DSB til samme forskrift § 4-11 om at kommunene i situasjoner hvor brannrisikoen er vesentlig større enn normalt skal innføre høyere beredskap, skjerpet vakthold, utplassere materiell og lignende. Veiledningen til dimensjoneringsforskriften utdyper forskriftsteksten og gir gode råd om aktuelle tiltak.

Skogbrannfarevarsel

Meteorologisk institutt beregner skogbrannfare for rundt 100 steder over hele landet, og dette er et godt hjelpemiddel for brann- og redningsvesenet i forhold til å sette inn forebyggende og begrensende tiltak slik dimensjoneringsforskriftens § 4-11 gir mulighet til.

Skogbrannindeksen

Meget stor fare	> 70
Stor fare	40 – 70
Fare	20 – 40
Liten fare	1 – 20
Ingen fare	0
Ikke utstedt varsel	---

Skogbrannfaren beregnes for et gitt sted, og det er derfor viktig å være oppmerksom på at den ikke er representativ for et større omkringliggende område.

Fra cirka 1. april til cirka 1. september blir skogbrannfaren spesielt overvåket, men også ellers i året dersom det oppstår stor fare for skogbrann. DSB ber derfor brann- og redningsvesenet og 110-sentralene om å følge skogbrannfarevarslet fortløpende og nøye, og være særlig oppmerksomme dersom skogbrannfaren øker. Brann- og redningsvesenet må være særskilt oppmerksom når skogbrannfaren passerer 40 og går over til graden stor fare, og videre til meget stor skogbrannfare.

Selv om indeksen viser lave verdier ned på størrelser med "liten fare", kan skogbrannfaren være stor, og brann- og redningsvesenene må følge situasjonen nøye i eget ansvarsområde. Dette erfarte man under en skogbrann på Sørlandet da skogbrannindeksen var oppgitt til under 20.

Skogbrannprognose for 48 timer ligger på følgende nettadresse:

<http://www.yr.no/spesialvarsel/1.6032391>

For alle spørsmål om meteorologiske forhold, inkludert informasjon om lokale vindprognoser, ring Værvarslingsavdelingen på Blindern på tlf. 22 96 32 99.

Nettinformasjon om skogbrann fra DSB

Spørre- og varslingsskjema for 2014, jfr. vedlegg 3, kan lastes ned elektronisk fra

<http://www.dsb.no/ansvarsomrader/brannvern/skogbrann>

Fra samme nettadresse finnes også elektronisk versjon av informasjon om "Skogbrann og Skogbrannvern", og grunnlaget for folderen "Informasjon om bruk av skogbrannhelikopter".

Plakat for oppslag om skogbrannfare kan bestilles kostnadsfritt fra DSB, og vi sender ut fortløpende så langt beholdningen rekker.

DSB viser også til Veiledning om Enhetlig ledelsessystem som du kan finne på følgende link:

<http://www.dsb.no/Global/Publikasjoner/2011/Tema/ELS.pdf>

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Avdeling for brann og redning

Anne Rygh Pedersen
avdelingsdirektør

Hans Kristian Madsen
avdelingsleder

Vedlegg: Instruks for rekvirering av skogbrannhelikopter for 2014
Instruks for slokking av særskilte bygningsbranner med helikopter for 2014
Spørre- og varslingsskjema for slokkebistand fra helikopter for 2014
Adresseliste

INSTRUKS FOR REKVIRERING OG BRUK AV SKOGBRANNHELIKOPTER

Generelt

I skogbrannfaresesongen skal brann- og redningsvesenet og kommunene holde seg oppdatert og følge meteorologiske prognoser løpende. Brann- og redningsvesenet skal samarbeide med skogbruksmyndigheter, skogeiere og andre for å vurdere forebyggende tiltak, og for å forberede skogbrannslukkeinnsatser. Brann- og redningsvesenet kan med grunnlag i brann- og eksplosjonsvernloven iverksette nødvendige forebyggende tiltak, inkludert driftsstans i skogbruket, stans av kantslått med mer. Slike pålegg bør alltid gjøres i samråd med berørte aktører, som skogeiere, entreprenører og andre. Før pålegg fattes skal brann- og redningsvesenet kontakte fylkesmannen, i det kan være aktuelt å samordne tiltak og pålegg regionalt.

Ved utbrutt skogbrann skal brann- og redningsvesenet raskt varsle Sivilforsvaret og eventuelle andre ressursleverandører for allerede ved første melding om skogbrann å være forberedt på langvarig og ressurskrevende bakkeinnsats. Brann- og redningsvesenet må sørge for at det tidlig settes inn tilstrekkelige og godt organiserte mannskapsressurser, og ikke dimittere mannskaper før skogbrannen er slokket, og faren for at det skal blusse opp igjen er eliminert. Brannsjefen er ansvarlig for at dette gjennomføres.

DSB understreker særlig at brann- og redningsvesenet må forsikre seg om at det er etablert et tilstrekkelig vakthold. Brann- og eksplosjonsvernloven med tilhørende forskrifter krever at kommunene og brann- og redningsvesenet utarbeider og vedlikeholder tilstrekkelige planer for ovennevnte. Kommunene og brann- og redningsvesenene må sørge for, slik det følger av brann- og eksplosjonsvern, å inngå avtaler som regulerer bistand over kommunegrenser. Erfaringene viser at slike avtaler også bør regulere kostnadsfordelingen mellom kommunene, og brann- og redningsvesenet bør være særskilt oppmerksom på dette.

Innledende om skogbrannhelikopteravtalen

DSB har for 2014 inngått avtale med Helitrans AS om assistanse ved skogbrannslukking. Et Bell 214 helikopter utrustet med en "brannbøtte" som rommer ca 3000 liter er i fast beredskap fra 15. april til 15. august. Dersom det oppstår flere samtidige skogbranner vil i tillegg Hovedredningssentralen for Sør-Norge (HRS-S) i samråd med DSB kunne sette inn ytterligere helikopterressurser, så fremt disse er tilgjengelig.

Det er imidlertid viktig å være oppmerksom på at tilgangen på helikopterressurser er begrenset, og at tildeling av helikopter kan bli prioritert til andre samtidige skogbranner.

Helikopterets kapasitet skal utnyttes best mulig, i hovedsak til slokking fra luften, men det kan også benyttes til transport av mannskaper og utstyr. Brann- og redningsvesenet kan imidlertid ikke påregne at skogbrannhelikopter returnerer utplassert materiell.

Skogbrannhelikopter kan benyttes til brannslukking utover den faste beredskapsperioden. Forspenningstiden er noe lengre utenfor beredskapsperioden. Skogbrannhelikopter kan i særlige tilfeller benyttes til annen slokketjeneste enn skogbrann, jfr. vedlegg 2.

Et effektivt samarbeid mellom helikopter og brannmannskapene er viktig. Det betinger god radiokommunikasjon med flyger, at det gis tilbakemeldinger til flyger, og at brannmannskapene utnytter slokkevannet effektivt.

I kontrakten inngår det at en på landsbasis har andre helikoptre som er utrustet med "bøtte" og kommunikasjonsutstyr for back-up. Avgjørelsen om innsats av disse helikoptrene tas av HRS-S i samråd med DSB.

Ledelsesstøtte og bistand av Sivilforsvaret

DSB vil for sesongen 2014 inngå avtale med tre utvalgte brannvesen med kompetanse på håndtering av store skogbranner om at disse vil kunne yte lederstøtte til brann- og redningsvesenet ved skogbranner.

Lederstøtteordningen skal ikke overta ansvaret for ledelse av en skogbrann, men skal involveres i strategi og planlegging samt vurderinger knyttet til bruken av skogbrannhelikopteret. Ledelsen av innsatsen vil alltid ligge hos den berørte brannsjef. Brann- og redningsvesenet kan ikke avslå bistand fra lederstøtteordningen. DSB viser til brev om særskilt informasjon om omfanget, bruk og varsling av lederstøtteordningen.

Ved større skogbranner må brann- og redningsvesenet be om bistand av Sivilforsvaret og militære mannskaper. I skogbrannutsatte områder skal brann- og redningsvesenet derfor ha drøftet spørsmålet om en eventuell bistand fra disse på forhånd.

A. BRUK AV SKOGBRANNHELIKOPTER

Skogbrannhelikopter er ment å bistå brann- og redningsvesenets slokkeinnsats på bakken ved branner der spredningsfaren av ulike årsaker er omfattende.

Statens skogbrannhelikopter skal ikke tilkalles før brann- og redningsvesenets ledelse har skaffet seg oversikt over situasjonen, etablert beredskap på brannstedet og kontaktet lederstøtteordningen via Innlandet 110 på Elverum.

Det er viktig at bakkestyrkene og helikopter samarbeider. Helikopter skal normalt ikke benyttes til etterslokking, men kan benyttes til å fly ut mannskaper, utstyr, og fylle kar med vann til slokking på bakken. Brann- og redningsvesenet vil ikke kunne påregne at skogbrannhelikopter returnerer eventuelt utplassert utstyr.

B. TILKALLING

Helikopteret disponeres av Hovedredningssentralen for Sør-Norge (HRS-S), og rekvirering skjer alltid ved henvendelse til regional **110 - sentral**. Det skal benyttes skjema for rekvisisjon av slokkebistand med helikopter (Vedlegg 3) og dette skjema skal sendes brannhkp@helitrans.no, occ@helitrans.no og beredskap@dsb.no.

Ved rekvirering skal landingsplass og brannstedet oppgis på følgende måter:

- Fylke, kommune, nærmere stedsnavn
- Koordinater etter kart ved lengde og breddegrad

C. REKVISISJONSMYNDIGHET

Skogbrannhelikopteret kan rekvireres av:

- Brannsjefen i brannrammet kommune gjennom lokal 110-sentral.
- Politimesteren når øverste ledelse av innsatsen er Lokal redningssentral (LRS)

D. PRIORITERING

Prioriteringen av skogbrannhelikopteret bestemmes av:

Hovedredningssentralen for Sør-Norge (HRS-S)

Dersom det oppstår flere skogbranner samtidig kan det bli nødvendig å prioritere tildeling av helikopterressurser. DSB har for 2014 fastsatt kriteriene for tildeling av skogbrannhelikopter dersom det er nødvendig å prioritere slik innsats. HRS vil ved samtidige hendelser prioritere innsats med skogbrannhelikopter til branner som truer;

1. liv og helse
2. bebyggelse og viktig infrastruktur (kraftnett, trafikkårer med mer)
3. produktiv skog (branner med største spredningsfare dekkes først)
4. busk, kratt, lyng og utmark - ikke produktiv skog

Skogbrannhelikopter settes normalt ikke inn for å drive etterslokking, og bruk av skogbrannhelikopteret til annen tjeneste enn skogbrannslukking skal godkjennes av HRS-S/DSB. Se vedlegg 2.

E. KOSTNADER

Kostnader for helikopterberedskap rekvirert gjennom HRS-S dekkes av Staten. Er rekvireringen ikke gjort gjennom HRS-S, må rekvirent selv dekke utgiftene til helikopterstøtte.

F. KOMMUNIKASJON

Lokalt samband opprettes med helikopteret på skogbrannkanalen (161.475 Mhz). Ta kort kontakt med flyger før landing. For de områder som benytter Nødnett må brannsjef kontakte flyger ved helikopterets ankomst og gjøre særskilte avtale om etablering av samband.

G. SIKKERHETSREGLER VED TRANSPORT AV MATERIELL OG MANNSKAP

OMBORD- OG AVSTIGNING

Gå til helikopteret skrått FORFRA

Forlat helikopteret skrått FOROVER

Vent på tegn (klarsignal) fra flyger for ombord- og avstigning

Lukk dørene etter deg.

LANGE GJENSTANDER

som staver, stenger og antenner bæres i vannrett stilling i nærheten av helikopteret.

SIKKERHETSBELTE

Passasjerene skal alltid være fastspent.

FLYTEVEST

Flytevest brukes etter flygerens anvisninger.

NØDLANDING

På vann:

Dørene åpnes

Bli sittende fastspent til rotoren har stoppet

Løs sikkerhetsbelte

Forlat helikopteret

Blås opp flytevesten

På land:

Bli sittende fastspent til helikopteret er kommet til ro og rotoren har stoppet

Følg anvisningene som flygeren måtte gi.

H. RAPPORTER

Skogbranner skal rapporteres elektronisk til DSB via

<http://brannrapportering.dsb.no/formstream/?Framework=normalt>

DSB vil i tillegg i etterkant av innsatser kunne be ytterligere opplysninger i særskilt rapport.

SLOKKING AV SÆRSKILTE BYGNINGSBRANNER MED BISTAND FRA HELIKOPTER

Tilkalling og bruk av helikopter til slokking av særskilte kompliserte bygningsbranner skal ikke iverksettes før brannsjefen eller den som har hans myndighet har foretatt sikkerhetsmessige og slokketekniske vurderinger av en slik operasjon.

Piloten på helikopteret har særskilt ansvar for korrekt vurdering av egen sikkerhet ved denne type operasjoner.

Kontroller:

- Brannvernleder/eiers representant skal i samarbeid med piloten på helikopteret vurdere iverksetting av nødvendige sikkerhetstiltak før helikopteroperasjoner igangsettes (avsperring av område mv.)
- Brannvernleder/eiers representant skal forsikre seg om at bygningen er evakuert før slokking fra luften starter
- Tilfredsstillende radioforbindelse mellom bakke/luft skal være etablert før operasjonen starter (skogbrannfrekvensen kan benyttes), jfr. pkt. F i vedlegg 1.
- Alle takflater, som det rettes dropp mot, skal være gjennombrent eller slått hull på før slokking starter. Stor varmevlukt kan oppstå i droppøyeblikket. Denne kan skade både mannskaper og materiell hvis ikke nødvendig sikkerhet blir ivaretatt rundt bygningen.

(Til bruk for 110-sentral, og skal sendes brannhkp@helitrans.no,
occ@helitrans.no og beredskap@dsb.no)

Rekvisisjon av slokkebistand fra helikopter

Melding mottatt:	Dato:	Klokke:
Melder:	Navn:	Mobilnummer:
	Brannvesen:	
Leder av brannvesenets innsats: (Om annen enn melder)	Navn:	Mobilnummer:
	Brannvesen:	
	<i>Kun brannsjef eller stedfortreder har rekvisisjonsrett. Ved redningstjenestetilfelle kan politimester rekvirere helikopter.</i>	
Brannsted:	Kommunenavn:	Kartreferanse:
	Annet:	
Hvilke tiltak er iverksatt og planlegges iverksatt:	<i>Er skogbrannreserven, Sivilforsvaret eller andre varslet.</i>	
Landingssted for helikopter <i>Posisjon og kartreferanse</i>	Stedsnavn på kart:	
	Kartreferanse:	N E
	<i>(Husk å konvertere UTM ref. til Lengde og Breddegrad)</i>	
Vær- og vindforhold	Vindstyrke:	Vindretning:
	Annet:	
Andre relevante opplysninger		
Kategori skogbrann	☐ 1: Brann som truer liv og helse ☐ 2: Brann som truer bebyggelse og viktig infrastruktur <i>(kraftnett, trafikkårer med mer)</i> ☐ 3: Brann i produktiv skog ☐ 4: Brann i busk, kratt, lyng og utmark - ikke produktiv skog <i>Bistand fra helikopter skal prioriteres ved branner ev kategori 1 og 2. For skogbranner av type 3 og 4 kan fremkommelighet for mannskaper og utstyr være vanskelig, og en mindre farlig brann kan utvikle seg til å få et stort omfang, og innsats med skogbrannhelikopter gjennomføres hvis mulig</i>	
VIKTIGE TELEFONER	BEREDSKAPS-HELIKOPTER	Vakthavende flyger: 33 47 00 99 e-post: brannhkp@helitrans.no
	LEDERSTØTTE	Innlandet 110 i Elverum 611 48 000
	HELITRANS AS	Værnes: 48 31 23 50 / telefaks: 74 82 76 25 / Flight Following: 99 23 97 14
	DSB	DSB vakttelefon: 48 21 20 00, beredskap@dsb.no Vakthavende i DSB kontakter ledelsen i fagavdelingen
SKOGBRANN NR...../2014 SIGN.....		

Hovedadressat:

Brann- og redningsvesen
110-sentralene

Kopiadressat:

Sivilforsvaret
Hovedredningssentralen Sør-Norge
Hovedredningssentralen Nord-Norge
Fylkesmannen
Justis- og beredskapsdepartementet, Rednings- og beredskapsavdelingen
Landbruks- og matdepartementet
Politidirektoratet
Politimesteren i Rogaland politidistrikt
Politimesteren i Salten politidistrikt
Forsvarets operative hovedkvarter (FOH)
Meteorologiske Institutt
AVINOR
Lufthavnsjefen på Gardermoen Lufthavn
Det Norske Gjensidige Skogbrannforsikringsselskap "Skogbrand"
Norges luftsportsforbund (Norsk Aero Klubb)
Skogeierforeningen
Norsk brannvernforening